

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zased. ozemlje . 360
za izposojnino . . . 600

Oglaš. za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mal. oglaš. do 80 mm
stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, pravo in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 142
Telefon št. 73

Upravištvo:

Sodna ulica št. 5
Telefon št. 25

Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842

Današnja številka obsega osem
strani in velja dve kroni.

Ljubljana, 16. julija. Medtem ko se vsi dobri državljani iskreno radujejo, da smo končno vendarle dobili ustavo, je en del opozicije na delu, da zahteva njeno takojšnjo revizijo. Na prvi pogled je jasno, da ta del opozicije skuša s tem krikom doseči dvoje: maskirati hoče svoj uničujoč poraz na bojišču ustavotvorne skupščine obenem pa iz sovraštva skuša vznemirjati ljudstvo, da ne bi dobilo zaupanja v novi položaj in da bi v takem stanju neprestano nervoznosti ostalo dostopno nestvarnim domagorijam, od katerih živi ta del opozicije.

Tudi med Slovenci je izza prevrata stalno na poslu par tisoč ljudi, ki skušajo ljudstvo vznemirjati, da novo stanje ni še končno in da se vsak hip lahko spremeni. Nemci, ki ne morejo pozabiti predanosti letih časa, če naši državi kaka nevarnost preti, previdno šepetajo, da se nič ne vé, kaj bo jutri. Madžari vzdržujejo Prekmurje v neprestani vznemirjenosti z vestmi o reviziji trianonskega mira, dasi je za vsakega trezno mislečega jasno, da za vsakim prekmurjskim selom stojijo jugoslovanski bajoneti. Komunisti širijo lažje o sovjetski Jugoslaviji.

Taj taktiki se je pridružil en del premagane opozicije, predvsem naši klerikaleci in narodni socialci, in troji veliki besed in tiskarskega črnila, da bi uverili ljudstvo, da je revizija ustave že zdaj mogoča in da se sploh ne vé, ali bodo njena načela uživetvena.

Ni ga zakona, ki bi s časom ne potreboval revizije. To velja tudi za našo ustavo. Ko mine doba, kateri je ustava namenjena, bo revizija prišla sama od sebe brez večjih nasprotstev. Ta hip je to izključeno.

Ta ustava je namenjena za dobo nacionalne konsolidacije. Stotisoči v našem narodu so še nezreli za edinstvo, ki ga večina naše generacije še ni pričakovala. Na vsak korak zadevamo na zavedne in podzavedne nasprotne novega stanja, ki niso sposobni, da do čistega slejehje starega človeka in se uživajo v nove razmere. Neizrečeno konservativen je narod v svojih masah, a neverjetno, inteligentna, domišljiva na svoje znanje, je njega najbolj konservativni del. Narod v tej situaciji potrebuje močnih centralističnih jamstev. Iaka jamstva daje današnja ustava. Revizija v tem pogledu bo dopustna šele tedaj, ko bodo centrifugalne sile strle in kadar bo nova generacija mesto sedanje svoje konservativnosti vsled nacionalne vzgoje postavila novo konservativnost, ki bo sama od sebe večja vez in zaščita državi nego ustava in vse zakonodajstvo.

Klic po reviziji ustave je dobrodošel sovraženju inostranstvu. Simpatično ga polpirajo izdajniški in revolucionarni elementi. Ali se more v tej družbi zvest državljani dobro počutiti? Neprestano vznemirjanje ljudstva z državnopravnimi gesli v času, ko državi treba mnogo miru in dela, je nepatrjotično.

Med kritiki ustave se nahajajo nečimrno tudi ljudje, ki ljubijo našo državo. To svojo ljubezen bodo najboljše potrdili, ako v novi situaciji skušajo čim najbolj realno delati. Bojazn, da bi se ustava ne dala provesti, je bolesta sugestija. Centralistična ustava šele je ustvarila veliko Italijo, ki je preko nje postala tako močna, da se je razvila čez svoje narodnostne meje.

Prvi časi njedinenja Italije so pričali notranje težave čudovito slične našim. Preko historičkih in plemenitih ostankov in preko neizmernih upravnih neprilic je šla Italija na dnevni red. Ni dvoma, da bi avtonomistična ali celo federalistična ustava Italije ne ujednila v taki meri, kakor se je to posrečilo unitaristični njeni ustavi.

Tako bo tudi pri nas. Vemo, da bo pot trnjeva, predno jo bomo izhodili. Vendar iz zrušenja starih in namišljenih okvirov ne gre. Narod je živa gibljiva masa, ki se ob dobri volji prav naglo prilagodi novim oblikam. Čim prej preživimo to evolucijo, toliko bolje. Oni, ki narodu šepetajo, da ta situacija ni trajna, ali ki od samega kritičizma ne morejo priti do dela, so ravno taki škodljivci kakor oni, ki v užaljeni domišljivosti sikajo sovraštvo na vse strani.

Naša ustava daje zakonodavcu tako širok okvir, da se v njej lahko giblje tudi parlament, v katerem bi bile čisto nove stranke. Zato smo gotovi, da je

Izpopolnitev Pašičeve vlade

Beograd, 16. julija. (Izv.) Danes zvečer bo, ako ne pride še v zadnjem hipu kak zadržek, podpisan ukaz o imenovanju ministra Nikole Uzunovića za ministra za agrarno reformo in generala Zečevića za vojnega ministra. Z istim ukazom bo imenovan minister Pribičević za notranjega ministra, obdržal pa tudi še prosveto.

Vprašanje dalekosežnejše rekonstrukcije centralne vlade je začasno odstavljeno z dnevnega reda. Razpravljalo se bo o njem šele pred jesenskim zasedanjem Narodne skupščine.

Beograd, 16. julija. (Izv.) Vprašanje začasne popolnitve vlade je danes končno rešeno. Gosp. Pašić je pozval člane svojega kabineta, da podpisajo ukaz o imenovanju novih ministrov.

Kosta Miletić postane minister agrarne reforme. General Zečević ki je dosedaj vršil službo prvega adjutanta regenta in je bil pomočnik vojnega ministra, je imenovan za vojnega ministra; g. Uzunović pa za ministra za agrarno reformo. Minister prosvete Pribičević je prevzel začasno ministristvo notranjega dela.

V vladnih krogih se trdi, da je ta rekonstrukcija samo prehodnega značaja. Glavna rekonstrukcija se bo izvršila šele po jesenskem zasedanju skupščine, ko se razjasni politična situacija in zadržanje posameznih strank s sedanjim imenovanjem je g. Pašić hotel samo preprečiti, da ne bi trpeli državni posli. Ukaze o imenovanju novih ministrov podpisuje vladna sama, ki vrši radi odsotnosti regenta kraljevske oblast.

Reorganizacija carinske službe

Beograd, 16. julija. (Izv.) Na podlagi poizvedovanj, ki jih je uvedlo finančno ministristvo, je sklenil sedaj minister financ dr. Kumanudi, da se morajo vse naše carinarne, zlasti pa obmejne, temeljito reorganizirati in

to v najkrajšem času. Tozadevna odredba je že izdelana in bo prihodnje dni objavljena. Pripravlja se tudi revizija prepisov o carinskem postopku, proti kateremu so prihajale prestane pritožbe iz trgovskih krogov.

Posvetovanje italijanske vlade o Reki

Rim, 15. julija. (Izv.) Na današnji ministrski seji so se obravnavala razna vprašanja notranje politike in parlamentarne situacije. Prisostvovali so vsi ministri; po končanem dnevnem redu je poročal predsednik vlade Bonomi o svojih razgovorih z reško deputacijo, katere je prišla v Rim, da predloži svoje zahteve. V deputaciji so Gigante, Baccich, Torcoletti in Denoli.

Reška deputacija je izjavila odločno predsedniku vlade, da na noben način ne more pristati v imenu reškega prebivalstva na kakršnokoli koncesijo v vprašanju luke Baroš. Bonomi je poročal ministrskemu svetu, da je izjavil reški deputaciji, da se bo vlada zavzela za kar najpopolnejšo rešitev reškega gospodarskega vra-

šanja in ureditev političnih razmer, a da bo gledala, da vedno zadovolji vse zahteve reškega prebivalstva, v kolikor bo to mogoče.

Ministrski svet je nadalje izrazil željo, da se obnove in kolikor mogoče pospešijo trgovska pogajanja z Jugoslavijo v kolikor mogoče prijateljskem zmislu; seveda se morajo pri tem varovati italijanski interesi, a obenem zahteva italijanska vlada, da se k vsem pogajanjem pristupe delegati samostojne reške države, v kolikor je reška država zainteresirana pri teh vprašanjih.

Dalje so se obravnavali v ministrskem svetu tudi zadnji nemiri v Italiji in je bilo sklenjeno, da se nastopi z največjo strogošjo proti izvalcem in hujskačem.

Spor med muslimani

Sarajevo, 16. julija. (Izv.) Na zboru zapnikov jugoslovanske muslimanske stranke ni prišlo do definitivne odločbe v sporu, ki razjeda vodstvo stranke. Zbor se ni mogel odločiti, da bi odobril od Spahove skupine predlagane ostre odredbe, ampak je odgodil odločitev do jeseni, ko se sestane koncem septembra glavna skupščina stranke.

IZ PREISKAVE O ATENTATU.

Beograd, 16. julija. (Izv.) Danes popoldne se je nadaljevalo zasliševanje Mojčesa. Izpovedal je jako obtežljivo za Mihaela Viča in poslanca Kovačevića. Priznal je, da je bil tudi sam včlanjen v ilegalni organizaciji.

Popoldne se je pričelo zasliševanje Jovana Oroša, člana teroristične organizacije v Novem Sadu in organizatorja podružnice v Melencih.

PROMETNA POGAJANJA Z AVSTRIJO.

Dunaj, 16. julija. (Izv.) »Neue Freie Presse« javlja iz najbolj informiranega vira, da se vrše pogajanja med dunajsko in beograjsko vlado glede ureditve obmejne prometa. Načelna nasprotstva med obema vladama ne obstojajo, pač pa je bilo v obmejnih vprašanjih nekaj nerazpoloženj med graško in ljubljansko vlado. Dunajska vlada želi odkloniti vse take nesporazume, zato je vzela to vprašanje sama v svoje roke, da ga reši najpopolnejše v sporazumu s beograjsko vlado.

tolažba premaganih opozicionalcev, da pride do revizije, povsem depulirana. Klic po reviziji je v tem hipu strel v hrbet državi, ki bi brez usodepolnih potresov novega boja ne mogla prenesti. Zda nam treba mnogo dela in dobrih zakonov. Preko krika o reviziji ustave polje narod brez debate na dnevni red.

Spomenik skladatelju Lepe naše domovine

Zagreb, 16. julija. (Izv.) Pričetkom meseca septembra odkrije društvo hrvatskih književnikov v Osijeku spominsko ploščo skladatelju »Lepe naše domovine«, Jovanu Runjaninu, povodom stoletnice njegovega rojstva. Jovan Runjanin se je rodil 8. decembra 1821 v Vinkovcih kot sin arbskih staršev. Oče je bil najprej zemljeknjižni pisar pozneje pa mestni kapetan. Jovan je dovršil gimnazijo v Vinkovcih in se posvetil potem vojaštvu. Avanziral je do majorja in bil nazadnje poveljnik v Belovaru. Leta 1876. je stopil v pokoj in se nastanil v Novem Sadu, kjer je umrl 2. februarja 1887.

NAŠ PROTEST PROTI ZAVLAČEVANJU MIROVNE POGODBE PO BOLGARIJI

Beograd, 16. julija. (Izv.) Kakor se javlja iz Pariza, je jugoslovanski poslanski odpravnik pri vrhovnem svetu protestiral proti zavlačevanju izvedbe neullske mirovne pogodbe s strani Bolgarske. Atenska »Patri« javlja, da je bil ta korak izvršen sporazumno z Grško. Najbrže bo sledil tudi protest Romunske.

PREMETENI ŽIDJE ŽIVE NA RAČUN JUGOSLAVIJE.

Beograd, 16. julija. (Izv.) Tukajšnja policija je izsledila med ruskimi begunci tudi več dunajskih židov, ki kot ruski begunci žive na račun Jugoslavije.

NOVI LAŠKI GUVERNER V ZADRU

Rim, 16. julija. (Izv.) Dosedanji guverner za Zader in Lastovo Bonfanti Sinaris je imenovan za šefa javne varnosti v notranjem ministristvu. Za novega guvernerja je imenovan bivši prefekt comm. Moroni, ki odpotuje v ponedeljek na svoje novo službeno mesto.

Ruskemu narodu grozi pogin od lakote

MOSKOVSKI PATRIARH ISČE POMOČI V ANGLIJI.

London, 16. julija. (Izv.) Moskovski patriarh je angleškemu škofom poslal pismo, v katerem prosi za pomoč, ker grozi Rusiji vsled velike lakote poguba. Ako hočejo rešiti največji del ruskega naroda smrti gladi, naj puste vse ozire in pošljejo takoj izdatno po-

moč. Tudi Maksim Gorkij se je v drugem pismu tej prošnji pridružil ter poudaril, naj Evropa in Amerika nemudoma pošljeta kruha, sicer bo ruski narod v kratki dobi izumrl gladi.

Fašistovska nadloga v Italiji

IZGREDI SE NADALJUJEJO. — KONFERENCE V RIMU. — PENZIJONIRANA FAŠISTOVSKA OFICIRJA. — VLADA V STISKU.

Rim, 16. julija. (Izv.) Predsednik ministrskega sveta je vodil danes ves dan konference z zastopniki fašistov, katerim je izjavil odločno, da je vlada primorana s skrajnimi sredstvi vzpostaviti mir v državi.

Minister za zunanje zadeve della Torretta je poklical v avdienco Mussolinija, očeta fašizma, ki pride v nedeljo v Rim.

Bonomi bo konferiral tudi z zastopniki socialistov. Takoj nato se bo pa sestal ministrski svet, ki bo odločil o končnih in definitivnih merah za slučaj, da ne pride do »zaključka mira« med fašisti in socialisti.

Rim, 16. julija. (Izv.) Med fašistovskimi poslanci je zavladalo veliko razburjenje, ker je vojni minister penzioniral brez navedbe razlogov polkovnika Valentina in Botinia v Florenci. Tržaški fašist Glunta je vložil interpelacijo na vojnega ministra. Zatrjuje se, da sta oba višja oficirja penzionirana zato, ker sta se aktivno udeleževala fašistovske pro-

pagande in med vojaštvom širila fašistovske ideje.

Rim, 16. julija. (Izv.) Po zadnjih poročilih iz Trevisa se je vojaški oblasti posrečilo vzpostaviti red v mestu, ki je blokirano od vojaštva. — V Ortanovi (Foggia) je prišlo do spopada med fašisti in socialisti, pri kateri prišli je bil en fašist ubit. Aretiranih je osem fašistov in dva socialisti. — Tudi v Bresciji je prišlo do bojev med fašisti in socialisti, ki so napadli nekaj komunističnih hiš; številno ranjenave je veliko. Tudi iz Perurije prihajajo vesti o ponovnih bojih. Fašisti so napadli komunistični dom »Carlo Marse« in ga popolnoma demolirali.

Reka, 16. julija. (Izv.) Na progi med Reko in Matuljami je bil izvršen atentat na železniško progo. Minirana je bila proga v dolžini okrog 30 kilometrov, ki je zletela v zrak. Govori se, da se je z atentatom hotel preprečiti iz Reke odhod karabinjerjev, ki so dpopikani iz mesta.

Krasin o položaju v Rusiji

Praga, 16. julija. (Izv.) Urednik »Etoile Belge« je imel daljši intervju s Krasinom o položaju v Rusiji. Med Krasinovimi izjavami je ena najvažnejših ta, da je Angleška pripravljena Rusiji dobaviti velike množine poljedelskih in industrijskih strojev, ako dobi za to par ladij deželnih pridelkov.

Glede položaja v Rusiji je izjavil Krasin, da so vse vesti, ki se tozadevno širijo po Evropi, mnogo pretirane in ne odovarjajo resnici. Poudarjal je, da je netaktično, ako se ovira vzpostavitev normalnih odnosov z Rusijo. Glede razmerja med Ljeningom in Troickijem je izjavil Krasin, da so vse tozadevne vesti izmišljotine, ki se perlijočno vsake tri mesece razširjajo po svetu.

Pred sestankom rimskega parlamenta

Rim, 16. julija. (Izv.) Ker se snide v ponedeljek italijanska zbornica, je zbranih v Rimu že nad 350 poslancev vseh močnejših strank. Seja parlamenta se odpre ob 15. uri. Takoj v začetku seje se predstavi zbornici nova vlada, na kar bo predsednik vlade, Bonomi, podal svojo programatično izjavo, kar bo trajalo približno eno uro. Takoj po vladini izjavi bo seja zaključena, da se vpišejo govorniki ki debati o vladini izjavi.

Ker je predsednik parlamenta, de Nicola, na opetovano prigovarjanje ministrskega predsednika Bonomija umaknil svojo demisijo, odpade točka volitve novega predsednika, ki je bila na dnevnem redu te seje.

UGODEN POTEK FRANCOŠKOTURŠKIH POGAJANJ.

Pariz, 16. julija. (Izv.) »Petit Journal« poroča, da potekajo francoskoturška pogajanja uspešno. V pospešitev je bilo sklenjeno, da bodo predložili turški delegati, ki so do sedaj imeli tri konference z Briandom, sedaj pismo svoje predloge. Pri doletitvi prihodnje turško-sirijske meje naj se vodijo razprave na principu narodnosti. Po sklepu pogajanj se turški delegati ne bodo, kakor je bilo prej nameravano, odpeljali v Rusijo, ampak se bodo nemudoma vrnili v Bagdod.

Japonski prestolonaslednik pri papežu

Rim, 16. julija. (Izv.) Papež Benedikt je sprejel v slovesni avdienci japonskega prestolonaslednika, ki se mudi to dni v Rimu. Prestolonaslednik se je mudil pri papežu pol ure. Nato si je ogledal vatikanske prostore in vrtov in cerkev sv. Petra.

NEVIHTA V SLUŽBI POLICIJE.

Pariz, 16. julija. (Izv.) Pred pariškim magistratom se je včeraj zbralo veliko številno občinskih delavcev, da pričakajo rezultat posvetovanja o novem penzionirskem predlogu. Ob 7. uri zvečer je pričela policija razganjati zbrano množico, da ne bi dalje ovirala uličnega prometa, pri čemur je prišlo do viharnih spopadov med policijo in delavci. Velika nevihta, prva po več tednih, pa je takoj nato razgnala zborovalce.

STRAHOVITI POTRES NA KITAJSKEM

Pariz, 16. julija. (Izv.) V kitajskih provincah Kansu in Šanai je bil to dni potres, pri katerem je po dosedanjih poročilih prišlo 80.000 ljudi (?) ob življenju.

NAPAD NA FAŠISTOVSKEGA VODITELJA V TRSTU.

Trst, 16. julija. (Izv.) Ko se je sinoči vračal glavni urednik tržaškega fašistovskega glasila »Il Popolo di Trieste« Gino d'Angelo iz redakcije v svoje stanovanje, sta ga zasledovala dva neznanca; ko je zavil v ulico Via Fontana, sta zasledovalca oddala dva strela iz revolverja. D'Angelo je zašel bežati, a tem trenutku je pridrval avtomobil, ki sta se ga napadaleca ustrašila in pobegnila v noč. Policija je odredila zasledovanje in preiskavo, toda do sedaj brez uspeha. Zaradi tega poskušeneza napada vlada med fašisti veliko razburjenje. Današnji »Popolo« odkrito trdi, da so napad aranzirali socialisti.

POLOM VELIKE PRASKE BANKE

Praga, 16. junija. (Izv.) Danes je bil proglašen čez premoženje češkoslovaške Commercial Corporation of America v Pragi in njeno podružnico v Brnu poravnalni postopek. Tukajšnje trgovstvo je vsled tega konkurza zelo vznemirjeno. Pasive znašajo 73 milijonov, medtem ko ji stoji nasproti le aktiva v znesku 27,4 milijonov, tako da znaša izguba 45,6 milijonov čsl. kron. Ustanovitelj je kapitan Voska, ki je med vojno vodil češko špijonažo v Ameriki. Primanjkljaj se smatra, da je nastel vsled prevlekega nakupa blaga v času visokih cen.

Bolgarska politika

Diplomatski dopisnik «Daily Telegrapha» je priobčil v svojem listu situacijsko poročilo o položaju na Bolgarskem in opozoril Evropo, naj pazi na Bolgarsko, ki je v zadnjem času dala mnogo povodov sumnje v lojalnost svoje politike proti antanti in njenim sosedom. Splošno se je govorilo o vrnitvi carja Ferdinanda, o velikem številu bolgarske vojske, ki ne odgovarja določbam mirovne pogodbe, o tajnih pregovorih bolgarske vlade s sovjetsko in kemalistično vlado, o tendencijskih in šovinističnih bolgarskih markah, ki so sedaj v prometu, in ki nosijo geografsko skico st. stefanske velike Bolgarije.

Z ozirom na to poročilo angleškega lista je dopisnik zagrebeške «Riječi» obiskal bolgarskega poslanika Todorova v Beogradu in ga prosil pojasnil o očitanih angleške javnosti. Gospod Todorov je podal dopisniku «Riječi» naslednje zanimivo izjavo:

Dobil sem točne podatke na vsa očitana angleških listov in po mojih informacijah so ta očitanja, ki prihajajo iz grških informacij popolnoma neutemeljena. «Daily telegraph» pravi, da ima Bolgarska danes pod orožjem 60.000 ljudi, med tem ko mirovna pogodba daje pravico, da ima pod orožjem le 33.000 ljudi. Zavezniki komisija v Sofiji je izvršila kontrolo in se prepričala, da ima danes pod orožjem 22.900 vojakov in 9.800 žandarjev, torej skupaj 32.700 pušk, torej manj nego nam je dovoljeno.

Vesti o vrnitvi Ferdinanda Koburškega so absolutno neresnične. Novi kurz bolgarske politike ne more nikdar dovoliti Ferdinandove vrnitve. Vesti iz Carigrada in Male Azije o nekakih pregovorih med našo vlado ter vlado v Moskvi in Angori so popolnoma netočne. Rea je hotela bolgarska vlada poslati v Rusijo svojega predstavnika radi zaščite naših podanikov in interesov v Rusiji. Toda do izvršitve te namere ni prišlo.

Ravno tako je neresnična vest o naših zvezah s kemalistično vlado. Vest se je razširila, ko je odpotoval neki poslanik sobranja, pristaja zemljoradniške stranke, v Angoro. Bil je to gospod Groskov, veletrgovec s tobakom. On pa je odšel v Malo Azijo samo po trgovskih poslih, da proda tam bolgarski tobak, ki je letos izvanredno dobro rodil. Ni izključeno, da se je Groskov kot politik zanimal za politični položaj in neobvezno govoril s kemalističnimi politiki, kar je popolnoma razumljivo, ker vsakega Bolgara sme in mora zanimati to, kar se godi v sosednji državi. To trgovsko pot poslanca Groskova so naši nasprotniki izrabili kot dokaz naših zvez s turško vlado.

V mirovni pogodbi so velike sile Bolgarski zagotovile izhod na morje. Mi smo prepričani, da bodo velike sile držale svojo besedo zato se ne spuščamo v nikake avanture v Štiti stare bolgarske politike, s katero je naš narod že davno obračunal.

Kar se tiče bolgarskih poštinih mark s sliko propagandistične velike Bolgarske moram potrditi, da so te marke res v prometu. Opominam pa ob enem, da so bile te marke naročene in plačane že leta 1918. za časa Radoslavove vlade in sicer v Nemčiji, da so pa prišle na Bolgarsko šele pred nekaj meseci in iz varčevanja, ker so bile marke že plačane, a stare so že popolnoma pošle, smo stavili te znamke v promet, v ostalem je pa bolgarski poštini minister odredil, da dobe te marke pretisk.

Bolgarska želi izvrševati lojalno vse določbe mirovne pogodbe in vse obveze napram svojim sosedom. V dokaz naj služi dejstvo, da je narodno sobranje sprejelo v prvem čitanju zakonski predlog o preganjanju in nasilnem uničevanju komitetskih čet, ki se formirajo na bolgarskem teritoriju za vpade v sosedne dežele. Po tem zakonu bo obojen vsak, ki bi skušal formirati čete, na 15 let, a vsak, ki bi pristopil k četni, na 7 let težke ječe v okovih. Vse politične oblasti so dobile ukaze in navodila, kako naj postopajo proti komitetskim četam.

Priznam, da je borba proti mace-

domskemu Komitetu jako težka, ker je to stara, bogata organizacija, ki razpolaga s tajnimi sredstvi in zvezami. Kot dokaz naj navedem samo umor uglednega Macedonca Orše Petrova, ki se je nedavno zgodil pri belem dnevu sredi Sofije. Petrov je bil eden najuglednejših Macedoncev in dolgoleten član makedonskega komiteta. Na zadnji seji komiteta je odločno nastopil proti komitetski akciji v Makedoniji, katero je naznačil za nezakonito in zahteval obenem lojalno politiko napram Jugoslaviji. Radi te zahteve so ga ubili Makedonci sredi belega dneva na ulici.

Zopet in dosleden svoji politiki podarjam, da je trdna želja in volja bolgarske vlade, da živa bolgarski in jugoslovanski narod v najboljših medsebojnih odnosih.

Tudi glede kulturnega zblizanja je pokazala bolgarska vlada dobro voljo s tem, da je z naredbo odredila, da se izpuste iz bolgarske abecede vsi nepotrebnosti znaki, tako da se je bolgarski jezik sedaj v pisavi popolnoma zenačil s srbo-hrvatskim.

Zopet razkoli in razpadi

Včeraj smo poročali, da javlja zagrebeški «Jutarnji list» o velikopotezni politični akciji, ki jo pripravljata baje Stojan Protić in dr. Trumbić. V tem poročilu se govori o razkolu in razpadu demokratske in radikalne stranke, govori se, da se pojavljajo v omenje-

ni stranki razne skupine, ki si med seboj načelno nasprotujejo, tako da je razpad sedanje vladine večine neizogiben in da bosta Protić in Trumbić iz bivše parlamentarne zajednice Radicevcev ter nezadovoljnejšev iz demokratske in radikalne stranke ustvarila novo in stalno vladino skupino. K temu poročilu zagrebeškega «Jutarnjega lista» pa nam dodatno poročajo iz Zagreba:

Vesti in kombinacije «Jutarnjega lista» so deloma izmišljene, deloma pa tendenciozne. Ugotoviti je treba najprej, da ni v demokratski stranki prav nobenih načelnih nesoglasij, da ni nobenih načelno nasprotnih skupin, kar se trdi lahko tudi o radikalni stranki, ki je tekom ustavne debate pokazala svojo močno disciplino in strankarsko zavednost. Rea pa je, da Protić poskuša sestaviti nekak blok, toda 7. prvi poskusi so imeli kaj malo uspeha, ker se je takoj pokazalo, da je sporazum med tako heterogenimi političnimi skupinami kot so one, ki Protić nanje reflektira, nemogoč. Že sam temeljni program nove skupine, borba za revizijo ustave, je poneorečen, ker se je v konstituantni pokazalo, da je nemogoč kakršenkoli kompromis med nasprotnoizidnimi si ustavnimi predlogi raznih opozicijskih strank. Tudi užaljeno politično samoljublje dr. Trumbića ne bo rešilo njihove akcije in tako se bo zgodilo, da bo jugoslovanska politična zgodovina sestane v Rimskih Toplicah obravnavala ravno tako, kot obravnava svetovna zgodovina sestane v Tilisitu.

Turčiji pa mora biti osvobojena. Čisto izključeno je, s pogajanjmi doseči mir z Angoro, ker so ljudje v Angori dostopni samo za materijalne sile.

Politične beležke

V preiskavi radi atentata je bil zaslišan tudi Mihajlo Vič, ki je obrazložil, kako se je komunistična akcija razširila po vsej državi. Pri svojih izpovedih je navedel veliko število imen ljudi, ki so sodelovali pri pripravi za atentat. Imenoval je vse glavne vodje. Razvidno je, da dosežanji zaslišanec še niso izpovedali vsega, zato je bo preiskava še nadaljevala. Mili se, da se bo dosežanji material v pogledu atentata še znatno povečal.

Spodaj o poslovanju razmejivne komisije v Mariboru. Avstrijska delegacija razmejivne komisije je zahtevala, naj se od treh tehniških oddelkov, ki opravljajo razmejivna dela na Štajerskem od Kokošnjaka do Radgona, odpoljšata dva na Koroško. Tej zahtevi se je naša delegacija popolnoma upravičeno uprila, ker stoji na stališču, da je iz gospodarskih, finančnih, političnih oziroma in radi končne ureditve medsebojnih sosednjih odnosov važnejše, da se najprej v vseh podrobnostih dovrši razmejivno delo na Štajerskem. Ako bi se že sedaj pričelo delo na Karavankah, bi se morala razmejivna komisija preseliti iz Maribora na Koroško, kar bi delovanje tehniških oddelkov močno oviralo in povzročevalo tudi nepotrebne stroške.

Glavni odbor demokratske stranke je izdal 15. julija sledeče obvestilo: Vsa pisma in prošnje za glavni odbor se imajo pošiljati «Glavnemu odboru demokratskega kluba» — Narodna Skupščina, Beograd. — Organizacija stranke se mora izvesti popolnoma; nobena vas ne sme ostati brez svojega lokalnega odbora. Pri tej priliki se bo vršilo tudi vpisovanje novih članov. Vsak član dobi člansko karto. Vsak lokalni odbor ima poslat in strankino konferenco, ki se vrši koncem septembra vsakega leta, po enega delegata.

Balkanizem. Včerajšnji «Naprej» opisuje nek dogodek, ki se je zgodil baje na ljubljanski policiji in ki je, ako je poročilo «Napreja» resnično, res protizakonit in vse obsodbe vreden. Samo «Naprej» je svoj napad o balkanizmu naperil popolnoma v napačno stran. Ako govori «Naprej» o Skopju in skopljanskih metodah, je to popolnoma zgrešeno, ker ravno v ljub-

ljanski policiji nimamo prav nič balkanskega. Ona je s malimi izjemami z vsem inventarjem prevzeta od bivše avstro-ogrške monarhije in kot taka tudi deluje naprej. Bolje bi torej bilo, da «Naprej» govori o avstrijskih metodah, ne pa o balkanskih. Čudimo se le, da je povzel tudi «Naprej» ton «Straže» in «Novega Časa» in opleta s balkanizmom sem in tja kot otrok z muholovko po zraku.

«Jugoslavija» «Slovenčev» zagovornik. Citatelji «Jugoslavije» lahko vidijo, da je vez med glasilom gospoda Peska in «Slovencem» vsak dan bolj priručna. Sedaj odgovarja na napredne napade proti klerikalnem mestu «Slovenca» že «Jugoslavija». Ako bo šlo tako naprej, se bo lahko «Jugoslavija» preselila v Jugoslovansko tiskarno, ali pa se fuzijonirala s «Slovencem». Gospod Pesek leze bolj in bolj v klerikalni tabor.

Politični revolver. Včeraj, isti dan, ko poročata «Jutro» in službeni dopisni urad iz Beograda, da so pogajanja z Italijo prekinjena za nedolohčen čas in je vsakemu očitno, da je prišlo do tega, ker naša vlada noče pristati na italijanske zahteve glede Baroša, — isti dan bobna «Slovenec» pod dvokolonskim naslovom, da je «Baroš resnično izgubljen». — Kriva seve je naša vlada. — In v isti številki poročila z očitno naslado, da so «centralisti» strahovito pogoreli pri učiteljski skupščini v Zagrebu. Drugi listi pa imajo — tudi uradno potrjeno — vest, da je zbor opolnomočenih delegatov hrvatskih učiteljskih društev sprejel z veliko večino sklep, da se hrvatska Zveza stoji z enotnim Udruženjem jugoslov. učiteljev. — Take tendenciozne zavite in izmišljene vesti se vrste v «Slovencu» dan za dnevom, le da se ne vjame vsak dan tako, kakor se je včeraj, ko se je res obstiniral rek, da «laž ima kratke noge».

Sokolski vestnik

Zapni zlet na Vrhniko. Dne 7. avgusta se vrši delni zapni zlet ljubljanske sokolske župe na Vrhniko. Pri zletu sodeluje godba Dravske divizije. Za udeležence bo preskrbljen poseben vlak.

Desetletnica Gorenjske sokolske župe in 25letnica Sokolskega društva v Kranju se praznuje, kakor smo že poročali včeraj, dne 24. t. m. v Kranju, kjer se vrši zapni zlet OSŽ. V soboto, na predvečer slavlja, se vrši slavnostni občni zbor, v nedeljo bo tekma, sprevid, telovadba ter veselica. Slavnost se udeležijo vse Gorenjske Sokolstvo, da pokaže, uspehe pred 25. leti započete sokolskega dela na Gorenjskem. Sokolstvo je in ostane jedro naše državnega in narodnega edinstva, ono je postavljalo in tudi postavlja temelj državnemu ujedinenju, zato se tem bolj raduje svojih uspehov. Vabimo Sokolstvo naklonjeno občinstvo, da pohiti dne 24. t. m. v narodno metropolo Gorenjske ter z nami vred manifestira za ideje demokratizma, telesne in moralne vzgoje, za vzgojo v državni in narodni misli, da pokažemo, da smo voljni in zmogni doseči novih, presenetljivih uspehov. — Zdravo!

Sokol I. Vabimo člane obeh odborov in vseh odsekov na važni sestanek v torek dne 19. t. m. ob 20. uri zvečer k br. Zupančiča, Arahcljeva cesta št. 15. — Odbor. Desetletnico društva «Sokol» v St. Janžu. Desetletnico svojega obstoja proslavi dne 17. julija t. l. «Sokol» v St. Janžu na Dolenjskem z okrožnim zletom, ki je obvezen za vsa severna društva novomeške sokolske župe. Pričetek javne telovadbe ob 15. uri. Po telovadbi, ki se vrši pri postaji (Krmelj) bo ljudska veselica, združena s hračolom, šaljivo pošto itd. Sodeluje novomeška godba. Sokolstvo in občinstvo opozarjamo na ugodno železniško zvezo. Zvečer vozi z St. Janža do Trebnjega poseben vlak, ki ima zvezo z Novim mestom in Ljubljano. Bratska društva prihitite v čim večjem številu na naš zlet.

SLOŽNO DELO SPASI NAROD, ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU ZA JUGOSLOVENSKO MATICO!

prodira v obdelano ozemlje. Vsakoljetne poplave gnoje rodovitna tla, katera orjejo s parnimi in motornimi plugi.

Glavno mesto Bangkok, ki šteje 80.000 prebivalcev, ima električno razsvetljavo, ravno tako tudi druga večja mesta. Ceste in ulice so snažne. Številni avtomobili raznih sistemov posredujejo promet. Kralj Rama sam ima nad 40 prvovrstnih avtomobilov. V bližini univerze se nahaja veliko dirkališče, kjer se vrše dirke za domače in tuje konje. V številnih kanalih je živahen promet s čolni. V glavnem mestu samem je nad 60.000 čolnov. Med posameznimi deli mesta je urejena redna zveza s parniki in motornimi čolni. Poseben klub prireja letno več velikih regat. Nogomet in tenis se skrbno gojita.

V Siamu obstoji splošna brambna dolžnost. Armada je dobro opremljena in oborožena. Že pred svetovno vojno je imela poseben letalski oddelke. Že leta 1906. je bilo v Bangkok pet kino-gledališč. Casopisje se dobro razvija. V glavnem mestu izhaja sedaj pet dnevnikov. Čedno uniformirana

Šah

Šahovsko vprašanje št. 2. Zafaj gre kmet vedno le naprej in nikdar ne nazaj? (Odgovor v naslednji nedeljski številki «Jutra».)

Litiški šahovski klub namerava prirediti ob priliki «Šahovskega dne» v Litihi meseca oktobra t. l. pokrajinski turnir. Došli so nam predlogi, naj bi se ta pokrajinski turnir združil z Jugoslovanskim šahovskim kongresom in glavnim turnirjem v Sloveniji kot stranski turnir za slabše igralce. Predlog je sicer dobro mišljen, toda potem ne bi imel «Šahovski dan» v Litihi onega efekta, kakor bi ga imel z nameravanim turnirjem. Tudi bi bil pokrajinski turnir Litijskega kluba izven Litijske težko izpeljiv in bi se moral na vsak način vršiti v okvirju šahovskega saveza.

Litiški šahovski klub priredi v kratkem svoj drugi prvenstveni letni lokalni turnir med svojimi člani. Ta turnir se bo vršil najbrže še ta mesec in bomo dan počenja še pravočasno objavili.

(Rešitve iz zadnje številke priobčimo prihodnjo nedeljo. Uredn.)

To in ono

Kako govore gavrani. Gavrane so že od nekdaj smatrali za jako pametne živali. To je privedlo mnoge prirodoslovce do tega, da so pričeli proučevati življenje teh čudovitih ptic. Babil se je že z njimi posebno Oliver Pike, ki je dolgo časa študiral starega in mladega gavrana. Pike pripoveduje, kako stari gavrani čeli dan nosijo hrano mladičem. Se predno se vračajo s hrano v gnezdo, je že od daleč čuti njihove globoke glasove: kur, kur. Ko mladiči to slišijo, prožijo kljunčke iz gnezda. Znak, da so razumeli glas starejšega. Kadar vidi stari gavran človeka v bližini gnezda, zakriči dvakrat: kraak, kraak. Mladiči se takoj skrijejo v gnezdu in se ne pokažejo toliko časa, dokler ne slišijo glasov: kek, kek. To pomeni najbrže, da ni več nevarnosti. Zanimivo je tudi to, da gavrani ne omminjajo mladičev, ako grejo mimo ljudje, ki jih že poznajo, kakor n. pr. pastirji, ki se vsak dan mude na istem kraju.

Človek z 20 zaročenkami. Mizarski pomočnik Franc Stander je bil dolgo časa brez posla, a si je znal pomagati na čudovit način. Čital je po novinah anonce za ženitbe in vedno nanje odgovarjal. Tako se mu je posrečilo prevariti okoli 20 devojek in vdovic, s katerimi se je zaročil. Kadar je šel k zaročenkam na obiske, je vedno vzel nekaj s seboj za «spomin». Tako je vzel neki Emi G. nakit, vreden nad 250.000 kron. Pričele so seveda prihajati pritožbe na policijo, naker je sledila aretacija in se je pri tej priliki dogladno, da je Stander znani slepar in brezposelnež, ki je prevaril že celo vrsto «zaročenk».

Napoleonovi lasje. Iz Rima se javlja, da so v neki zlati uri, katero je svoječasno princesa Pavlina Bonaparte podarila pisatelju znamenitega dela «Sapho», našli pramen Napoleonovih las. Ta mali del Napoleoneve veličine pride gotovo v muzej, ako ga ne bo kdo poprej odkupil za veliko vsoto denarja.

Ženske in boksaři. Boksarskemu dvoboju med Dempseyem in Carpentierjem je po poročilu lista «Times» prisostvovalo jako mnogo ženskega sveta. V prvih vrstah, na najdražjih sedežih, je bilo okoli 5000 žensk. Skoro vse so bile navdušene oboževalke Francoza Carpentierja. Navzočnost dam pri takih tekmah je pojav najnovejšega datuma. Na starejših podobnih tekmah je bilo komaj po par žensk. Stave na Carpentierja so bile jako visoke. Govori se, da so dame, ko so stave izgubile, izgubile istočasno tudi vsako navdušenje in zanimanje za svojega dotokratnega ljubljence. Vse simpatije se koncentrirajo zdaj na srečnega zmagačca Dempseyja.

Moderni Siam

Veliki indijski pesnik in učenjak Rabindranath Tagore, ki je v zadnjem času prepotoval Evropo ter s svojimi predavanji na evropskih univerzah vzbujal veliko pozornost, je zainteresiral stari svet za kulturno stanje vzhodnoazijskih narodov in držav.

Edina jugovzhodnoazijska država, ki si je ohranila svojo politično samostojnost, je Siam. Iz raznih potopisov nam je Siam znan kot pravilna dežela krasnih palač in divnolepah templov z bliščečimi fasadami. Manj znano pa je, da se je Siam razvil v moderno državo, ki sicer še nekoliko znostaja za Japonsko, ki pa vendar razluzi v večji meri kakor doslej našo pozornost.

Ze v drugi polovici prejšnjega stoletja se je Siam začel zanimati za razne panoge znanosti in tehnike. Sedanji kralj, Rama VI., je študiral na Angleškem in tudi njegovi bratje so se izobraževali v Evropi in Ameriki.

Solstvo je v Siamu danes razmeroma dobro razvito. Ljudske šole in gimnazije skrbje za naobrazbo širokih ljud-

skih slojev. Dne 2. marca 1917 je dobil Siam tudi svojo univerzo, kateri se pridružuje še tehniška visoka šola. Leta 1917/18. je 127 Siamezov s pomočjo državnih stipendij študiralo v inozemstvu: 65 na Angleškem, drugi v Franciji, Italiji, na Japonskem in v Ameriki. Sinovi premožnih rodbin pa se z lastnimi sredstvi izobražujejo v inozemstvu. Siamske gimnazije imajo, kakor naše, osem letnikov s končnim zrelostnim izpitom. Zrelostne izpite pa polagajo mladi Siamezi le na gimnazijah glavnega mesta Bangkok. Leta 1918. se je 78 dijakov prijavilo za maturo, prestalo pa jih je izpit le 43 — kar priča, da so študijski predpisi precej strogi. V omenjenem šolskem letu je bilo v Siamu 142 gimnazij z 11.000 dijaki in 512 profesorji. Število šol, zlasti ljudskih, pa trajno narašča. Številno analfabetov je razmeroma majhno. V zadnjih treh letih se je ustanovilo 32 novih gimnazij. Kadetska šola v Bangkoku šteje približno 700 gojenec. Siamska univerza ima 4 fakultete: medicinsko, juridično, tehniško in fakulteto splošne znanosti. Razen tega obstoje še strokovne šole n. pr. vojna

akademija, poljedelska šola in umetnostna šola. Prej je bilo razmeroma mnogo Evropejcev v siamski državni službi, med drugimi tudi naš štajerski rojak inženjer Ferdo Lupša, v najnovejšem času pa se v državno službo sprejemajo le domačini.

Pred štiridesetimi leti je siamska država pristopila svetovni poštni zvezi ter ima danes živahen poštini in brzojavni promet in tudi več brezžičnih postaj ter obsežno telefonsko omrežje. Prvo železnico je dobil Siam leta 1891. Danes ima že 2300 kilometrov železnice in deluje se na to, da siamske železnice dobe zvezo z združenimi malajskimi državami ter z Birmo in francosko Indokino. Pri Bangkoku grade sedaj ogromen železniški most preko velereke Menam, ki bo posredoval neposredno zvezo med severno in južno železniško linijo.

Južni del Siame je preprežen s številnimi kanali in poseben urad skrbí za izgradnjo kanalskega omrežja. Kanali namakajo celo dolino, ki je ena najplodovitejših celega sveta. Ob izlivu v morje so izgrajeni jezovi, ki zabranjujejo, da siamska morska voda ne

straža pa evropskem vzoru skrbi po mestih za javni red, po deželi pa je organizirana žandarmerija. Bangkok ima tudi moderno klavirno, veliko tovarno za proizvodnjo ledu, ki je za konzerviranje živil in jedil v onih vročih krajih neobhodno potreben. V velikih javnih bolnicah so deloma nameščeni tudi evropski in ameriški zdravniki.

Četudi je Siam izrazito agrarna država, se vendar pojavljajo v novejšem času tudi moderna industrijska podjetja. Za pospeševanje stavbnih delavnosti se je ustanovila v Bangkoku velika cementna tovarna, številne opelkarne ter parni mlini in žage. Glavno mesto je obenem tudi najvažnejše trgovinsko pristanišče s živahnim prometom. Posebnemu vladnemu oddelku je izročena zaščita ogromnih gozdov v državi in skrb za primerno pogozdovanje.

V tem kratkem očrtu seveda ne podajamo izčrpnega sliko siamskih razmer. Hoteli smo našim čitateljem le v glavnih potezah očrtati razvoj te vzhodnoazijske dežele, ki z orjaškimi koraki stori v vrsto kulturnih držav.

...na je, ko se je začel Filip
...na ves glas smejeti.
...madame, vi ste me popolnoma
...napačno razumeli. Pomagati
...mojam pri toaleti samo za to,
...stanite, dokler je potrebno taki,
...se sedaj. Nikakor ne gre, da se
...tro pomladite. Ko končate s
...glavno toaleto, morate me ve-
...poklicati, da preskrbim vse po-
...do, da ohranite svoj dostojan-
...i obraz.»

...li moram še dolgo časa nositi
...raščno masko in te grozne sive
...? Skrajšaj to jokajočim glasom je
...kla. «Šaj sem vendar taka, kot
...tiče strašilo.»

...e, ne, madame, motite se. Prav
...ojanstveno izgledate v ti svoji
...i. Vsa: bi mislil, da ste stari 35
...a ste vendar že 40. Glavna stvar
...da ničdo ne pozna, da ste ma-
...ni. Dokler ne pride gospod
...je pač najbolje, da ostane tak-
...ot je. Evidite prepričani, da ni-
...ne pričakuje želnejše njegovega
...da nego jaz.»

...ogledala ga je skoro jezno in
...da se me morete enkrat že zne-
...Vidim, da sem vam na poti.»

...e, madame, želim samo, da vi-
...tudi vaš pravi obraz.»

...ospod Collin se je naklonil, nje-
...spremljevalka se je smejala ta-
...risrčno, kot da še ni slišala ni-
...lepšega poklona. Videlo se je,
...tudi nji vrača dobra volja. Go-
...d Collin je pogledal na uro in
...:

«Ali veste madame, kaj sva sedaj
prav pošteno zaslužila? Jaz mislim,
da bi ne bil odveč prav dober in
obilan zajutrek in to kolikor mogo-
če hitro. V šestnajstih urah nisem
zavžil prav ničesar razven one čaše
absinta. Lažen sem kot volk, mislim
pa, da tudi vi niste manj. Vso po-
trebno toaleto opraviva pozneje.»

Podal ji je roko, odpeljal jo v ho-
telsko jedilnico, kjer je naročil obiln
zajutrek, potem se je pa za kratek
čas opravičil.

«Najbolje je, da takoj oddam
oglas za gospoda Jakoba in da na-
ročim v hotelu sobe. Da vam ne bo
dolgačas, berite tačas včerajšnje pa-
riške liste, ki sem jih prinesel s se-
boj. Veliko novega tako ne najdete
v njih.»

Dal ji je liste in odšel.
Gospod Collin je doživel v svo-
jem življenju že marsikaj, toda do-
godki včerajšnjega dne od trenutka,
ko se je pred kavarno de la Paix po-
javila mlada, skrivnostna dama, so
mu bili popolnoma nerazumljivi.
Odkar je odšel pred 6. leti iz svoje
švedske domovine, vrtili so se v
njegovem življenju dogodki za do-
godki, toda v vseh teh dogodkih je
dal on sam vedno svojo inicijativo,
a vse glavne vloge v teh dogodkih
so igrali le moški — sploh so žene ig-
rale v njegovem življenju kaj malo
vlog. — Kar se pa zgodilo sedaj, to
mu je bilo popolnoma nerazumljivo.

Kdo je pripeljal na pot njegovega
življenja to mlado in skrivnostno
damo — usoda ali pa slučaj. Ni mo-
gel razumeti, zakaj se je pravzaprav
zapletel v stvar, ki ga prav nič ne
briga. Zakaj se trudi, da skriva svo-
jo spremljevalko in zavede na napač-
no sled ljudi, ki so — kot je trdila
ona sama — jako maščevanja željni.
Toda —, kdo vrača je bil oni člo-

vek, ki ga je videl na peronu lyon-
skega kolodvora? Mogel bi prisesti,
da mu je obraz znan. Skoro vso noč
je mislil na ta obraz in se trudil, da
prikljče v spomin, ki je bil hvala Bo-
gu še jako bister in čil, ta obraz, da
se spomni imena tega človeka, toda
vse njegove misli so bile zastoj.
Lepa neznanka niti z besedo ni ome-
nila ničesar, kar bi mu dalo povoda
sklepati kdo je pravzaprav. Pro-
sila ga je celo, da naj opusti vsak
poskus zvedeti, kdo in kaj je. To se
je sicer popolnoma strinjalo z nje-
nim značajem, v kolikor ga je mogel
desetaj spoznati. Ako bi hotel po-
dati nje opis in karakteristiko moral
bi reči: jako dobra vzgoja, neverjet-
na naivnost in nedolžnost (kar je
dokazala že s svojim postopanjem
takrat, ko se mu je — kar meni nič
tebi nič — vrgla okoli vratu v pa-
riški kavarni), dalje samozavest v
zvezi s prirojeno ljubeznivostjo in
čudna mešanica bojazljivosti in že-
lja za prigodami. Njena smisel za
humor ni bila posebno dobro raz-
vita. Zdelo se je, da pozna svet in
življenje samo iz romanov, ker si-
cer si ne bi mogel pojasniti onih
čudnih besed, ki mu jih je rekla ta-
krat, ko sta se spoznala: mislite le,
da sem vaša prijateljica! Danes
zjutraj, ko sta prišla v Marseille, je
bila jako slabe volje, kar je pa po-
vsem razumljivo po dogodkih vče-
rajšnjega dne. Poskušal je vse, da jo
mavedri, uporabil je vse svoje zna-
nje, bil ji je uslužen, obziren, po ma-
lo jo tudi dražil, toda ni dosti po-
magalo. Poskušil je tudi zadnje
sredstvo, ker je bil mnenja, da ne
škoduje preveč, ako se tudi polno-
krevnega konja včasih malo globo-
kejšje dotakne z ostrogami.

Niti sanjal ni, kaka presenečenja
ga še čakajo v njeni družbi, ko je

stopil kakih pet minut pozneje z ve-
likim šopkom svežih vijolic v jedil-
nico.

«Vse je v redu madame, naročil
sem za naju sobe v prvem nadstrop-
ju in poslal brzojavno za pariške li-
ste dogovorjeni oglas. Mimogrede
sem tudi preskrbel vse potrebno za
vašo toaleto. Ali vam smem ponudi-
ti te vijolice, ki pričajo, da sva pri-
šla v kraj večne pomladi.»

Vzela je šopek s precej raztrese-
nim smehljajem; pogledal jo je za-
čudeno in videl, kako je bila zatop-
ljena v svoje liste. Mislil je, da bere
kako zanimivo stvar iz Excelsiora
ali pa Matina, ko pa je pogledal
bližje, se je začudil, ko je videl, da
čita Financial Leader. Za vrača, kaj
naj to pomeni, kaj zanimivega mo-
ra vendar biti v tem angleškem bor-
zijskem listu? Morda pa na vse
zadnje novopečena gospa Pelotard
špekulira tudi z akcijami? Onostran
kanala je bilo sedaj v modi neko
podjetje z gumijem in večji del špe-
kulantov so bile dame. To je vedel
in kaj ko bi bila njegova spremlje-
valka tudi ena teh. Toda ni imel ni-
ti časa, da bi si stavil nadaljna vpra-
šanja, v njegovih mislih ga je pre-
kinila ona sama in ga čemerno vpra-
šala:

«Ali ste brali te časopise?»

«Da, madame!»

Imenovani list je bil glasilo Erne-
sta Isaacs in gospod Collin ga je
bral z velikim zanimanjem, ker so
ga njegovi uvodni članki bolj zaba-
vali, nego vsaka druga zabava. To-
da ta številka ga je morala še po-
sebnost zanimati.

«Tu je zanimiv članek, ki mi ga
morate natančno razložiti.»

«Prav rad, samo povejte mi, kaj
ri je ta članek?»

Pogledal je v list, prepričan da jo
zanima poetično in optimistično pi-
sani članek, ki je z njim Isaacsov taj-
nik gospod Bass navadno pozdrav-
ljal ustanovitev kakega novega pod-
jetja svojega gospodarja. Bil je pa
popolnoma presenečen in se skoro
sesedel na stol, ko je videl, kam je
kazala s svojim prstom.

«Kaj vidim? Vas zanima članek
o državnih papirjih vojvodine Ma-
norke?»

Čudno, čudno! Petnajst sekund
je opazoval Filip črnolaso glavico
ob svoji strani. Minorka? Kaj na
vsem svetu zanima to mlado damo
ta nesrečna država? Kako jo morajo
zanimati članki o Minorki in njenih
državnih papirjih. Kako jo mora za-
nimati članek, ki se mu je včeraj zve-
čer tudi sam tako zadovoljno sme-
jal na terasi pariške kavarne? Pred
včerajšnjem je začel izvajati največje
delo svojega življenja, delo, ki ga je
pred nekaj tedni predložil gospodu
Isaacsu v Londonu in ki mu je za
to podjetje dal na razpolago potre-
ben denar; najpredznejši načrt, ki
so ga kedaj zamislili njegovi iznajd-
ljivi možgani, načrt, ki je osupnil
celo gospoda Isaacs. Nakupiti vse
državne dolgove neodvisne vojvodi-
ne, postati popoln gospodar in
upravitelj njene usode — sicer je
bila ta država precej majhna, toda
za to so bili njeni državni dolgovi
toliko večji. Nakupiti vse ali pa vsaj
veliko večino teh državnih dolgov
(po 42 in pol %), ogoljufati odu-
ške pijavke, zagotoviti si velik do-
biček in začuditi ves svet, ko zve-
kaka kupčija se mu je posrečila. Dva
tedna se je pripravljala za stvar.

(Dall...)

Obrambni vestnik KOROŠKA PROPAGANDA V SLO- VENSKEM JEZIKU.

...akoj po plebiscitu je prišel v Ce-
...izhajati tednik «Koroška Domo-
...», ki podaljšuje delo nekdanjega
...jerca.»

«Stajerc» je bil svojčas zelo raz-
...ni list ne samo v ptujski okolici,
...več tudi na Koroškem. Ni bilo si-
...veliko naročnikov, ali nemški in
...škutarski trgovci so ga razširjali
...povsod in skušali tako krepi-
...o pozicijo. Ob prevratu je listom
...«Stajerc» pri nas odklenkalo, do-
...pa že tekotom priprav za plebiscit
...ega vernega naslednika v listu
...roška Korošcem», ki je izhajal tja
...plebiscita. Ta časopis je pravzra-
...v uporabljal samo škarje: ponatis-
...al je jednostavno slovenske časo-
...Včasih je članke in notice neko-
...zasukal, včasih jih opremil samo
...vojim napisom, največkrat pa ni
...treba ničesar pristaviti in ničesar
...ščati.

Činec teh ponatisov je bil silen in
...m oziru bo bodoči zgodovinar pač
...al pred tem dejstvom nekoliko
...e ostati in bo morebiti prišel do
...ljučka, da je bila ravno pisava na-
...časopisov o naši državi za Ko-
...ce odločilna, ko so stopali pred
...pliscito žaro.

...končanim plebiscitom je prenehal
...list «Koroška Korošcem», da na-
...vi prostor v istem duhu pisani
...roški Domovini», ki je «neodvisen
...nik za koroške Slovence». Svoje
...ginalne članke našemi z našimi
...mili, celo Prešernu ne priznase,
...pa uporablja škarje. N. pr. pod
...lovom «Kaj piše «Domoljub» o
...avi SMS.» prinaša ponatis, kjer od-
...kanizma do balkanskih razmer
...veka kar glava boli, tako grozno
...nam godi, če človek to čita. Na
...gem mestu zopet citira «Domol-
...ja», ki je prinesel članek «Prodani
...lastnih bratov», v katerem silno
...i Srbe. «Koroška Domovina» pri-
...vija k temu sledeče: «Kaj poročajo
...em besedam, s katerimi toži «Do-
...lub» čez strašne razmere onstran
...pravank, naši koroški Jugoslavi?
...ide gotovo še čas — pravzaprav je
...prišel — ko nam bodo hvalo peli,
...mo jih proti njih lastni volji iz-
...ali iz krepiljev grabežljivih sr-
...h volkov...»

Komentarji k temu pač ni treba
...kakih. Nemci hočejo naše ljudstvo
...vsak način demoralizirati in nji-
...vo delo jim še vedno uspeva, ker
...v obliki meri opravljajo naši časo-
...si. Nemško propagando v sloven-
...em jeziku vršimo — mi sami.

NAŠI PRIMORCI ZA SVOJE SOLSTVO.

Ko so Italijani zasedli naše Pri-
...orje, so zadržali vsako narodnostno
...dejstvo in tako so morale pre-
...hati tudi podružnice «Družbe sv.
...rila in Metoda» s svojimi delova-
...mi. Toda naši Primorci niso klonili
...glavo in kar niso smele napraviti
...družbine» podružnice, to so izvršili
...drilmetodari kot «pipčariji». Ze pred
...letom je viala v tržaškem Na-
...dnem domu ena diploma za sto
...plam in prispevki so se še vedno
...niti.

Barbarski požig in porušenje Na-
...rodnega doma dne 13. julija 1920. je
...ugonobil tudi to znamenito diplomo.
...Sedaj se pa Cirilmetodariji zopet pri-
...pravljajo, da kot pipčariji svoje delo
...nadljujejo in «Edinstvo» prinaša lep
...poziv na vse, da se odzovejo in vršijo
...dalje svojo dolžnost. Našim bratom
...želimo mnogo uspeha.

Nam pa mora dati ta vest novo
...vzbudbo in naše podružnice «Dru-
...be sv. Cirila in Metoda», katerim se
...ni treba skrivati, naj se z isto vne-
...mo vžejo na delo, kot so to storile ne-
...daj. «Družba» vrši svojo dolžnost še
...vedno, a z velikimi težavami, ker je
...dosti podružnic še vedno mnenja, da
...«Družba» ni več treba. Posebno tem
...podružnicam kliče: oživite se in
...pomagajte!

Jugoslovenska Matice. Na Bledu se je
...ustanovila v petek dne 8. t. m. podružnica
...Jugoslovenske Matice, katere so se prav
...trdno oklenili vsi Blejci brez razlike na
...politično pripadnost posameznikov. Blej-
...ska podružnica priredi dne 13. in 14. av-
...gusta na Bledu Matičen dan z naj-
...raznovrstnejšim in najzabavnejšim spo-
...redom, med katerim bo tudi velika javna
...tombola v nedeljo popoldan. Na ta Matič-
...den dan že danes opozarjamo vso bližnjo
...in daljno okolico.

Nihilistka Vera Zasulič umrla. Iz
...Moskve prihaja poročilo, da je tam-
...kaj v starosti 68 let umrla znana ni-
...hilistka in revolucionarka Vera Za-
...sulič. V zgodovini ruske revolucije
...zavzema njeno ime odlično mesto. Ze
...v starosti 16 let je bila zapletena v
...proces proti Nečajevu, leta 1878. pa
...je izvršila atentat na tedaj vsemo-
...nega generala Trepova, petrograjskega
...žandarmerijskega poveljnika, ki je
...kruto preganjal pripadnike nihilizma.
...Bila je aretirana, a porota je izrekli
...oprostilno obsodbo, ginitena po njeni
...izjavi o motivih njenega dela. Pred
...novo aretacijo se je rešila z begom
...v Švico, kjer je ostala do prevrata
...leta 1917. Tedaj se je vrnila v Rusijo,
...kjer se je spočetka pridružila radi-
...kalni struji, pozneje pa je postala od-
...ločna nasprotnica boljševizma.

Brezlični brzojav na Grönlandu.
...Na poslednji seji mednarodne komi-
...sije za brzojavno poročanje o tempe-
...raturi se je konstatovalo, da posa-
...mezni observatoriji ne morejo izme-
...njavati svojih poročil o vremenu in
...temperaturi, ker še ni pravilno ureje-
...ne brzojavne službe. Zlasti neugodno
...deluje praznina med Evropo in Ame-
...riko. Komisija je vsled tega sklenila,
...da se na Grönlandu ustanovi obser-
...vatorij, ki bo posredovalec med Evro-
...po in Ameriko. Observatorij bo
...opremljen z brezličnim brzojavom,
...ker zaradi ledu ni mogoče položiti
...kablov.

Lakota v Rusiji. Iz Moskve prihaja
...poročilo, da je položaj v ozemlju Vol-
...ge in ... , kjer je zavladovala lakota,
...uprav grozen. V sled dolgotrajne suše
...in vročine je zemlja v mnogih krajih
...silno razpokana; dreveje brez listja.
...Cele vasi so po požarih opustošene,
...vodnjaki in reke so izsušene. Prebi-
...valci zapuščajo rodni kraj in se selijo
...v Turkestan in Buharo, da najdejo
...tamkaj zaslužka pri velikih vodnih
...zgradbah.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Stedilnik v dobrem stanju
je na prodaj
1127 Mestni trg 24 II. 2-2

Velika zaloga: dvokolesa, otroški
vozčki, šivalni in r. zni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli.
F. Batjcl, Ljubljana, Stari trg 28.
Sprejmejo se v popolno popravilo, za ema-
liranje s ogajem in ponikljanje:
dvokolesa, otroški vozčki, šivalni in r. zni
stroji in deli. Mehanična delavnica,
Karlovaška cesta 4. 946 10-8

Ure, zlatnino in srebrnino

161 kupite najceneje pri trdki 58-44
Ivan Pakiz, Ljubljana, Stari trg 20.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. z. obda-
stvo, da sprejemava nova dela in popravila
po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi.
Turistovski čevlji domačega iz-
delka. 684 29

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Švicarske ure, zlatnine in srebrnino
nudi strokovni urar F. Korošec, Sv. Flo-
rijana ulica 31. Vsako popravilo se izvrši
vestno s garancijo. Staro zlato in srebro se
vsema v zamenj. 227 52-43

Najstarejša pleskarska in ličar-
ska delavnica
IVAN BRIGELJ,
Dunajska cesta 18,
se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno.
8- 59-41

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev
v Ljubljani
Wolfova ulica 12.
Izvršujem uglaševanje ter popravila glasovirjev in har-
monijev sp. celotno strokovno, točno in cenj. 485 53-55

Tvrška Rado Polak v Ormožu

sprejme

trgovskega sotrudnika

mešane stroke, ki je dobro izvašban manu-
fakturiist ter izvrsten prodajalec.

Istotam se sprejme

trgovski vajenec

s primerno šolsko izobrazbo. 1183

Proda se poceni

radi bolezn

dvosedežen avto

frano. orig. Zebre, 8 x 12 PH.

Keslov se zve v upravi «Jutra».

1185 2-1

Knjigovodja

se sprejme

1187 8-1

za samostojno vodstvo manjše pisarne,
Ponudbe naj se vpošljejo pod „Ugodni
pogoji“ na upravnistvo „Jutra“.

Ženitna prilika

Izšla je

Svetovna vojna

v pesmi in slikah, I. in II. zvezek.

Cena posameznemu zvezku 4 krene.

Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“,
Sodna ulica 6.

Izredna priložnostna prilika!

Radi nenadne smrti se proda iz proste roke lepa
realiteta, ležeča ob železnici pri Kočevju, s hišo in vse-
mi gospodarskimi poslopji ter nekaj posestva. Na hiši
so se izvrševale vedno trg. obrti, in sicer: gostilna, tra-
fika in trgovina z mešanim blagom. Zaradi bližine že-
leznice je pozicija brez konkurence, za vsako potjetje
pripravna in za agilno osebo zlata jama.

Realiteta se lahko tako prevzame.

Mobilije in gospodarsko orodje, tudi delno, so na
razpolago ter se prodajo zraven.

Pojasnila daje

Peter Petsche, trgovec v Kočevju.

1182 2-1

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“

romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Carinenje robe svake vrste i količine, preuzima
sa tačnom primenom carinske tarife, cene ume-
rene i otprema brza

Bogoljub V. Gajic

1188 4-1 carinski posrednik

Sr. Petra cesta št. 27.

Kaj dobiš za krono

Zagrebačke «Novosti» so razpisale za svoje čitatelje anketo o vprašanju, kaj se lahko dobi za eno krono. Dobil so sledeči odgovori, ki jih radi zanimivosti in humorja ponatiskujemo:

1. Slavno uredništvo! Vidi se, da je naša vročina, ker vas zanimajo tudi take stvari. Dandanes je celo težko odgovoriti kaj se dobi za sto kron, kaj šele za eno krono.

2. Za krono se ne dobi nič.

3. Gospod urednik! Ne vem, kaj se dobi za krono, vem pa, da krona ni vredna toliko stroškov, ne besed, ne pisa, kolikor jih zahteva vaša anketa.

4. Slavno uredništvo! Razpisali ste za svoje čitatelje javno anketo, naj vam popolnoma iskreno in iz srca poročam, kaj se more dobiti za krono. Odgovarjam vam iz dna svojega prepri-

čanja, da si za krono morem rešiti svoje življenje in opraviti najnujnejšo potrebo v mestnem...

5. Za krono se dobi: 1. dva komada po 10 par in še eden po 5 par ali pa še železna avstrijska dvajsetica; 2. za krono se dobi: 5 avstrijskih zeksarjev, ali 5 komadov po 5 par; 3. za krono dobiš dve znamki: eno za 10 par in eno za 15 par.

6. Za krono dobiš ustavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, natekano v «Narodnih Novinah», ker stane ta številka eno krono.

7. Slavno uredništvo! Za krono vam opusje prosič očeta in mater, ako mu jo darujeta.

VEČJA OD NASILJA SOVRAŽNIKA, BODI NAŠA POŽRTVOVALNOST ZA TRPEČE BRATE!

Prosveča

Branko Desković

Med našimi jugoslovanskimi umetniki, ki so si naredili ime tudi v tujini, stoji v prvih vrstah mlad kipar Branko Desković, ki je vzbudil s svojimi deli veliko pozornost v umetniškem svetu zapadnih metropol, dočim je ostal v domovini še skoraj neznan.

Branko Desković je rojen Dalmatince in šteje danes nekaj nad 30 let. Svoja otroška leta je preživel v divjih, kamenitih dalmatinskih gorah sredi nepokvarjene narave. S to in v njej je živel in raste. Kakor pripoveduje sam, so mu bili najljubši drugovi konji, ki so se paeli po zapuščenih dolinah. Bil je ves zaljubljen v nje. In ko je postal poznejši umetnik, je dal tej svoji ljubezni duša v vpodabljanju konja v najrazličnejših oblikah.

Za na srednji šoli se je vrغل s vsem svojim bitjem na upodabljanje umetnosti. Z nagrado, ki jo je dobil za eno svojih del, se je kot dvaindvajsetletni mladenič podal v Benetke, kjer se je izobraževal naprej. Ob izbruhu svetovne vojne se je oglasila v njem junaška dalmatinska kri, prekinil je svoje umetniško delovanje in stopil kot prostovoljec v črnogorsko armado.

Preživljal je do konca vse grozote vojne v albanskih gorah.

Po prevratu ga najdemo v Parizu. Na prvi jugoslovanski umetniški razstavi je vzbudil splošno pozornost in pohlvalo s svojim kipom «Kraljevič Marko». Delo takrat še neznanega umetnika je tako fasciniralo, da so ga nekateri pripisovali mojstru Meštroviču.

V svojem «Kraljeviču Marku», legendarni sliki iz srbske zgodovine, je podal Desković simbolično silko nezlomljive sile jugoslovanskega plemena. Kraljevič Marko in njegov Sarac tvorita nerazdružljivo celoto, kakor sta nerazdružljiva tudi v narodni pesmi. Nepremagljiva dvojica je to z isto inteligenco in z istim srcem v sreči. Ni to več obični konjeniški tip, kakršne nudi skoro vsaka razstava, to je simbol, monumentalni izraz načela svobode in neodvisnosti.

V lanskem «Jesenskem salonu» (Salon d'Automne) je razstavil Desković zopet več svojih umetnin. Dosegel je popoln uspeh in proslavil jugoslovansko ime v vsem umetniškem svetu, ki se zbira ob Zeni in Temzi. Kritiki so predvsem poudarjali stilizacijo, majestetičnost in harmonijo, ki označujejo Deskovičeva dela. Označevali so njegovo umetnost kot nekaj povsem novega, kot tipično umetnost svežega, porajajočega se naroda.

Poleg «Kraljeviča» so vzbujala veliko pozornost zlasti še Deskovičeva dela «Zmaga svobode», ki je prešla v lasti narodnega muzeja v Washingtonu, «Stari mornar» in «Umirajoči konj». Široko zasnovani umetnori «Zmaga svobode» je podoba boginje, stoječe z vihrajočimi lasmi na vozu, ki jo v divjem diru peljeta dva operutna žrebec. Cela skupina je krasen simbol nepremagljive energije in življenske sile. Zato je umetno, da je našla kupca baš v deželi svobode, v Ameriki.

Desković pa je prišel s tem na novo idejo, da se poda tudi sam v Ameriko in razstavi tam svoja dela.

Iz umetniških krogov

Vedno in povsod se poudarja, da je Ljubljana kulturno središče vse Slovenije in da celo pretendira na položaj kulturnega središča vse ugoslavije. V koliko so te pretenzije opravičene, dokazuje najbolj dejstvo, da v vsi Ljubljani ni niti enega umetniškega ateljeja, ki bi odgovarjal zahtevam ateljeja. Tudi se do danes še ni pojavil glas, da bi se zahtevalo od zasebnikov in podjetij, ki grade nove hiše, da gornje dele svojih stavb priredijo za umetniške ateljeje.

Slovenski umetniki se morajo mučiti po kletah, delavnicah in šuparh s svojimi «ateljeji», ki ne odgovarjajo ravni njihovega namenu in svojemu imenu. Apiliramo na vse, ki grade svoje nove hiše, da upoštevajo to kulturno zahtevo in dajo slovenskim umetnikom priliko, da pridejo do poštenih ateljev, kakršni se nahajajo v vseh večjih mestih, čeprav ne pretendirajo biti kulturna središča.

NEKOLIKO PODATKOV O NAŠIH BANKAH.

Politično osvobodjenje in gospodarska osamosvojitve našega naroda ni vplivala na nobeno vejo narodnega gospodarstva tako ugodno kakor ravno na razvoj denarnih zavodov. Večina denarnih zavodov, ki so bili pred vojno eksponenti tujega kapitala, je nacionalizirana in je prešla v domače roke. Že med vojno, posebno pa po vojni so se posamezni mali bančni obrati razvili v velika podjetja, ki obvladajo danes priličen del vsega domačega gospodarstva.

Sporedno s tem razvojem so rasla lastna sredstva poslovalnih zavodov. Leta 1918. začetku povišanja delniške glavni- ce se nadaljuje s brzim tempom in zavzema velike dimenzije. Nekateri banke, ki so imele pred vojno glavno 5 milijonov kron, razpolagajo danes s 100 milijoni in s ravno toliko rezervo. Tudi nove banke, ustanovljene po vojni, razpolagajo danes z lastnimi sredstvi, ki čisto presegajo 100 milijonov kron.

Slika razvoja našega celokupnega denarstva od predvojnih časov pa do danes nam tukaj ni mogoče podati. To delo bo morala izvršiti državna statistika. «Nova Evropa» L/14 je prinesla za 19 na zagrebški borzi kotiranih zavodov sledeče podatke: L. 1918. je imela delniška glavica teh 19 zavodov skupaj 63 milijonov kron, koncem leta 1919. 380, 1920. leta pa že 860 milijonov kron. Rezervni fondsi so se povišali v istem razdobju od 17 milijonov na 206 in koncem leta 1920. na 700 milijonov kron. Lastna

sredstva teh zavodov so torej znašala l. 1918. 80 milijonov, a danes znašajo eno in pol milijarde kron. Povečala so se torej dvajsetkratno. Vloge so narasle v letih 1918.—1919. od 147 na 757, celokupna aktivna pa od 538 na 9970 milijonov kron. Čisti dobiček se je povečal desetkratno.

Za primerjanje velikih jugoslovanskih bančnih zavodov s češkimi in nemškimi bankami smo sestavili tabelo, ki vsebuje nekatere podatke bilanc in izkazov izgube in dobička, v kolikor so nam bili iz različnih virov na razpolago. Od jugoslovanskih bank smo vzeli v tabelo Jugoslovansko banko s sedežem v Osijeku, Prvo hrvatsko štedionico s sedežem v Zagrebu in Ljubljansko kreditno banko s sedežem v Ljubljani. Od Jadranske banke bilancnih postavk še nimamo na razpolago. Živnostenska banka in Bómske Union-bank sta največja češkoslovaška, Deutsche Bank in Disconto-Gesellschaft največja nemška zavoda. Pri Živnostenski banki in Bómske Union-bank so ostale odprte postavke letos povečane delniške glavice, rezerv, vlog in dividende 1919., kar pa ne bo motilo splošnega pregleda.

Pregledi bilanc domačih zavodov so za enkrat tako pomanjkljivi in raznovrstni da nismo bili v stanu sestaviti tabele o likviditeti bilancnih vrednot, v sled pomankljivega lanskega letnega materiala pa tudi ne za leto 1919. Radi tega odpade za leto primerjanje likvidnosti posameznih zavodov med seboj in s prejšnjim letom v škodo zavodom samim in interesirani javnosti.

Stanje 31. decembra 1920.	Jugoslovanska banka Osijek	Prva hrvatska štedionica Zagreb	Ljubljanska kreditna banka	Živnostenska banka	Bómske Union-bank	Deutsche bank	Disconto-Gesellschaft
	v milijonih jug. kron			v milj. č. sl. kron		v milijonih mark	
Delniška glavica	100	80	50	300	120	400	810
Letos povečana delniška glavica	300	120	—	—	—	—	400
Rezerve	98	70	41	—	—	378	140
Skupna aktiva	1088	1899	685.9	4818	2593	—	—
Vloge	808.6	962	321	—	—	21.600	12.000
Čisti dobiček	21.01	19.297	9.6	40.9	24.1	185.06	160.13
Dividenda 1920	15%	22.5%	12.5%	12%	12%	16%	16%
Dividenda 1919	12%	20%	9%	—	—	12%	10%

*) Pod tujim denarjem so mišljene nostro-obveznosti, imetja nemških bank, vloge, ki so proste provizije in ostali upniki.

SVETOVNA LETINA.

Po zadnjih poročilih so izgledi letošnje letine v različnih državah sledeči:

V Jugoslaviji izgleda, da bo uspeh letošnje žetve boljši, nego srednji. Sklepamo to po raznih privatnih poročilih, katera se nam zdijo najzanesljivejša. Povdarjati moramo v tej priliki ponovno, da bi bilo zelo potrebno, če bi država od časa do časa izdajala uradne komunikacije o stanju posevkov in o izgledih letine v naši državi. Upajmo da, bomo vsaj do prihodnjega leta še prišli tako daleč. — Letina v Sloveniji kaže v zadnjem času v splošnem zadovoljivo. Kmetje se niki- jer ne pritožujejo. Jedmen je ponekod precej dober, ravno tako pšenica, ki bo kmalu požeta. Koruza se dobro razvija, tudi oves ni slab. Samo nekoliko dežja bi bilo potrebno, zlasti tudi za ajdo, ki se bo kmalu sejala. Seno je bilo srednje. Sadja ne bo veliko. — Na Hrvaškem in v Slavoniji je žetev dobra, le oves kaže slabo. Sena je bilo malo radi pomladanske suše. — Iz Vojvodine končni glasovi niso več tako zelo pesimistični. Pšenica v Banatu je zelo dobre kvalitete. — Ravno tako je dobro rodila pšenica v Srbiji, odkoder v letošnji letini sploh še nismo slišali slabih glasov.

V Nemčiji so se nade v ozimino izpolnile, jarm setvam pa je suša v juniju zelo škodovala. Zlasti oves je slab.

Iz Anglije se poroča, da je ostala slama zelo nizka, drugače pa se obeta uspeh žetve tudi za jare setve približno povprečen.

V Franciji se pritožujejo o ovsu, nekoliko manj v ječmenju.

V Italiji se škoda po nevihtah danes ne cenj več tako visoko, kot v početku. Letina bo torej še zadovoljiva.

Češkoslovaška računa na ugodno letino, tudi glede jarih setev.

V Avstriji se je stanje posevkov v zadnjem času izboljšalo.

V Madžarski se nade v dobro žetev ne izpolnjujejo v taki meri, kot se je nedavno pričakovalo. Letina bo srednja, za izvoz najbrže ne bo preostanka.

V Romuniji in Bolgariji so glede letine z zadovoljni.

Iz severnega dela Evrope ne prihajajo ravno vesele vesti. Na Danskem je sedanje stanje posevkov slabo, čeprav je v početku dobro kazalo.

Po neki angleški statistiki se cenj letošnja obdelana površina zemlje v Evropi za 20% več, nego lani. Ker prinašajo suha in solnena leta boljše uspehe žetve, računa statistika, da se bo letos uvozna potreba raznih evropskih držav zelo zmanjšala, dočim trdijo ameriški statistiki, da bo uvozna potreba Evrope znašala letos 600 milijonov bušlov.

Poročilo iz Avstrije se še nadalje ze-

Gospodarstvo

potrdilo; b) dalje se pooblašča upravitelj svet, čim prej pogajati se z državo v to svrhu, da se pregledajo še ostale čisto- lošbe pravil ter zopet uveljavijo pravice delniške družbe Dolenskih železnice in njene delničarjev v polnem obsegu. Po seji občnega zbora sestali se je še upravni svet ter imenoval izvršilno predsedstvo, namreč dvornega svetnika Šukljeta predsednikom in Drag. Hribarja njega namestnikom.

— Zabrana uvoza soli. Uprava državnih monopolov je na osnovi rešenja min. sveta od 20. junija in finančnega ministrstva od 28. junija odredila: 1.) Uvoz soli je privatnim osebam na teritoriji SHS zabranjena. 2.) Uvoz soli se dovoljuje samo onim osebam, ki so zaključile nakup soli pred to uvozno prepovedjo in morejo to dokazati s predpisanimi dokumenti. 3.) Prošnja za uvozno dovoljenje se ima predložiti delegatom finančnega ministrstva najkasneje 20 dni po objavljenju te odredbe v Služb. novinah (to je od 6. julija 1921.) kateri jih predloži samostojni Upravi državnih monopolov. v rešenju. 4.) Odobreni uvoz soli se ima izvršiti najkasneje v roku 4 mesecev od dneva, ko je uvoznik prejel rešenje o dovoljenem uvozu soli.

— Mariborski trg. Na svinjski sejm ki se je vršil 15. t. m. je bilo pripeljanih 182 prašičev. Cene so bile sledeče: plemenite svinje kg žive teže 20 — 21, polpitane 20 — 24, 6 — 8 stari prašiči 300 — 300, 8 mesece stari 300 — 500, pol leta stari 700 — 1000 K. Kupčija je bila jako živahna.

— Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki 14. t. m.: Sombor. Nova pšenica (100 kg) 950 — 980 K. Do kupčijskih sklepov pride samo za ono blago, ki se takoj tovari, za poznejše dobave ni zanimanja. Kuruza se plača po 500 K. Ovas ni — Vrhpolje: Kakovost nove pšenice je zelo dobra. Na oral pride 7 — 8 stot. Dovozi slabi. Vreme za žetev povoljno. — Osijek: Dovozi slabi. Nova pšenica se kupuje za domače mline. Povpraševanje po moki živahno, a zaloga malo. Cena: 950 — 955 K. Kuruza se trzi po 500 — 510 K.

— Razpis dobave soli. Interesenti se poslavajo, da stavijo intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismene ali ustne ponudbe za dobavo 10.000 kg bele, kamenite, drobne soli, ali bele morske soli franko intendantске skladišče v Ljubljani, ali franko skladišče trgovca. Sol mora biti čista, suha, bela in brez kake primesi druge soli. Kavelja znaša 10%. Pismene s kolkom za dva dinarja opremljene ponudbe je pošlati najkasneje do 20. t. m. do 11. ure dop. na gori omenjeno intendanturo. Podrobni pogoji pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

— Balkanski vzorčni vlak bo odpravljen iz Češkoslovaške v prvi polovici septembra po praskem jesenskem velesejmu, ki se vrši od 1. — 8. septembra t. l. Cel vlak bo imel 30 vagonov z vzorci ter 4 vozove za pisarno, restavracijo in spalnice. V Jugoslavijo došče vlak preko Caribroda in bo posetil mesta: Niš, Skoplje, Beograd, Novi Sad, Osijek, Bosanski Brod Zagreb, Ljubljano in Maribor. Vlak bodo spremljali trgovski strokovnjaki, ki bodo tudi sklepali trgovske posle.

— Jugoslovanska trgovinska misija v Bratislavi. «Prager Presse» z dne 12. t. m. poroča iz Bratislave: Stremeljenje po ožjih trgovinskih odnosih med Češkoslovaško in Jugoslavijo je dovedlo jugoslovansko vlado do tega, da je poslala trgovinsko misijo pod vodstvom sekretarja v trgovinskem ministarstvu Svetozara Todorovića v Bratislavo. Votigled bližnjemu se orientalskemu sejmu v Bratislavi pripada trgovinski misiji dvojna važnost. Trgovinska misija ostane stalno v Bratislavi in bo vodila ene trgovinske posle, katere je doslej opravljalo zastopništvo.

— Cene živin v Trstu. «Era nuova» prinaša podatke o cenah na tržaškem trgu: 1 kg kruha 1.60 lire, riža 2.20 L., testenine 2.80 L., krompirja 0.90 L., suhega fižola 2.40 L., slanine 8.40 L., surovega masla 19 L., sira (parmezan) 24 L., mesa (prednji del) 9.60 L., suhoga mesa 26 L., sladkorja 7 L., prežgane kave 23 L., 1 liter vina (navadnega) 4 L., oljkega olja 10 L., mleka 1.80 L., jajce (komad) 0.55 L.

— Madžarska moka za Češkoslovaško. Češkoslovaška je kupila na Madžarskem večje količine fine moke po 32 madžarskih kron za kg.

— Promet bankovcev v Češkoslovaški je znašal 7. julija 11,104,139.000 č. kron proti 11,167,515,000 č. kronam dne 30. junija. Zmanjšal se je torej v enem tednu za 63,376.000 č. k.

— Cirkulacija bankovcev v Nemčiji znaša po izkazu nemške državne banke z dne 7. t. m. 75,339,226.000 mark. Od 1. t. m. se je kroženje bankovcev pomnožilo za 518,181.000 mark. Kovinska polnaga znaša 1,102,628.000 mark, od tega je zlata za 1,091,560.000 mark.

— Promet bankovcev francoske banke je znašal 7. t. m. 37,667,080.000 frankov. Napram tednu nazaj se je povečal za 244,993.000 frankov.

— Iz francoske železarske industrije. Mesece junija je obratovalo v Franciji 75 plavčev, t. j. ena tretjina vseh francoskih plavčev. Vendar tudi niso obratovala vsa ta podjetja v polnem obsegu.

— Znižanje železniških tarif v Švici. Generalna direkcija švicarskih železnih železnic je sklenila ponovno znižanje osebni in blagovnih tarif.

Skloupite se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!

Priloge domače trgovine:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izjava poljške. Vredn. objava 4 K.
Skladnja: Balkan, d. d., Dunajska c. 38. [d. p.]	Puškarni: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	
Speditija: Balkan, d. d., Dunajska c. 38. [d. p.]	Urarska popravilna delavnica Ivan Soliškar. Pot v Rožno dolino 10. Vsako popravilo izvršujem točno in solidno.	
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. Derenda Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonška cesta 8. Izider Paljevco, prodaja drv in oglja, Slomškova ulica 21. 18	Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423. Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423. Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423	

Radioaktivno termalno kopališče
TOPLICE PRI NOVEM MESTU
zdravi revmatizem, protin, nevralgijo, posledice zlomljenih kosti, rane in eksudate.
Sezona od 1. maja do 30. septembra.
Železniška postaja Straža-Toplice.
Pojasnila daje ravnateljstvo. 904 6-4

NOVO! Albin Ogris NOVO!
Borba za jugoslovansko državo.
Cena 32 K, po pošti K 1-80 več.
Kdor se boče ponuditi, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis nudi popolnoma nova, dosedaj pri nas neznana dejstva.
Knjigo naročate pri 207 23
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Telef. 344 **Carinsko posredništvo** Telef. 344
F. & A. Uher
MARIBOR, Slovenska ulica 8
se priporoča za izvrševanje vseh carinskih poslov. Cene zmerne. Točna in kulantna postrežba.
1070 5-3

COSULICH-LINE
(prej Austro-Amerikana)
TRST-AMERIKA
prevaža potnike v New-York redno trikrat, v južno Ameriko po enkrat mesečno. — Pojasnila in prodaja voznih listkov
Simon Kmetec, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26
Odplov brodarstva „President Wilson“ 2. avgusta 1921. 714 37-14

!! Kupujte nove knjige !!
Tiskovne zadruge:
D. Fajgel, **Tik za fronto**. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 2-80 K več.
A. Novačan, **Veleja**. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2-— več.
Shakespeare-Zupančič, **Macbeth**. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 2-80 več.
Ilika Waschtetova, **Pravljice**. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 2-— več.
Fr. Veber, **Uvod v filozofijo**. Pota in cilji, 3. — 4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 8-40 K več.
Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Isče se mesečna sčeta • posebnim eventualno • oskrbo ali pa manjše stanovanje • opravilo ali brez opravila proti sebi dobri najemniki. — Ponudba na pošto predal št. 53. 1096 9

TRIGLAV • sladno kavo • kavine konserve • s sladkorjem • kavine konserve • brez sladkorja • marmelado 13-1
audi po najnižji dnevni ceni in v vsaki množici
Delniška družba „Triglav“
tovarna hranili v šmarci pri Kamniku.
Kupuje tudi tovarne sirovine.

Polnogumijasti obroči: za tovarne avtomobile
Pnevmatiko za kolesa in avtomobile
Kolesa
Avtomobili najceneje 585 16
J. GOREC, Ljubljana
Gospodarska cesta 14.

Klobuke in slamnike
vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno v zalogi tovarna klobukov in slamnikov
Franč Cerar v Stobu
pošta in žel. postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tovarna dela ter pr. oblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema v-a naročila in moderniziranje trdnj Kovačevič i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema 1021 v sredo in v soboto. 52-5

I. jugoslovanska tovarna za gume in kovinske predmete
d. z. o. z. 912 15-4
Slovenska Bistrica
oferiramo naše prvovrstne

rožene gume
v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence.
Zahtevajte cenike!
Prodaja na veliko!

Cement
Apno, prima
Premog
najboljše vrste v Sloveniji dobavlja vsako množino
„AVA“, Laško
1031 5-5

Zaloga Wertheimovih blagajn

oguja in vloma varne, v vsaki velikosti, razpošilja točno in ceno, kot vsaka Dunajska trdnja.
Cene:
Št. 0 K 2500—
» 1/2 » 3000—
» 1 » 4000—
» 2 » 5000—
945 **Franč Schell**
I. jugoslovanska izdelovalna blagajna in kaset Maribor, Koroška cesta 31.

Najstarejša izdelovalnica perila.
Najfinejši izdelek. 900 40 **Perilo po meri.**
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

Christofor učni zavod za stenografijo in strojepisje v Ljubljani
vpišuje vsak dan na Domobranski cesti 7. — Vpisnina 5 din., mesečna šolnina 35 din. — Začetek šol. leta 3. oktobra t. l. ob 8. uri zjutraj.

Naročajte
Zbirko političnih, gospodarskih in socialnih spisov.
Dosedaj izšlo 8 zvezkov:
1. Dr. Al. Zalekar, **O ljudskem zdravju**. Broš. 6 K.
2. Dr. Bogdan Derš, **Dojenček**. Broš. 6 K.
3. Dr. J. Demšar, **Spalne bolezni**. Broš. 10 K.
4. St. Sagadin, **Naš sadašnji ustavni položaj**. Broš. 16 K.
5. Leonid Pitamic, **Pravo in revolucija**. Broš. 8 K.
6. Dokumenti o jadranskem vprašanju. Broš. 18 K.
7. Alb. Ogris, **Borba za jugoslovansko državo**. Broš. 32 K.
8. Vl. Čorović, **Rasa in vera v srbski prošlosti**. Broš. 16 K.
Po pošti vsak zvezek K 1-80 več.
Naročila sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Za avtomobilni osebni promet
Celje-Ljubljana
se sprejmejo družabniki.
Naslov v upravi „Jutra“. 1129

Najstarejša speditijska trdnja v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana speditijska pisarna Jesenice
Podjetje za prevažanje blaga južno Slovenije. Brzovozni in tovarni sabirni promet iz Avstrije in v Avstrijo, Zagarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladništvo s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjavlj.: Ranzinger. 784 52 Interurban telefon 60.

Naročajte
Ljubljanski Zvon
letnik 1921.
Ljubljanski Zvon je najstarejši in najboljši slovenski leposlovni mesečnik. Novi letnik prinaša celo vrsto povesti in člankov, ki bodo zanimali vsakogar. Izšel je popolnoma novi opremi.
206 32
Celoletna naročnina znaša 180 K, polletna 90 K, četrtletna 45 K. Izhaja vsak mesec.
Upravništvo Ljubljanskega Zvona
Ljubljana, Sodna ulica 6.

Medić, Rakovec & Zankl prej A. Zankl sinovi.
Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjavlj.: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleškarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. 657 40
„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

SLOVENSKA BANKA
Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.
Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.
Telefon št. 507. Čekovni račun 12.205. 973 20
Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.